

# *Fogalomtár*

**Készítette:**

**Kopint Konjunktúra Kutatási**

**Alapítvány**

**Budapest**

**2014**

**Project number: HUSK 1101/1.2.1/0171**

**Project title: Szlovák-magyar határmenti migráció/Slovensko-mad'arská pohraničná migrácia**



**European Union**

European regional Development Fund



Hungary-Slovakia  
Cross-border Co-operation  
Programme 2007-2013

**Building partnership**

# Tartalom

Fogalomtár .....	2
I. Népesség, demográfia .....	2
1. Állandó népesség .....	2
2. Lakónépesség .....	2
3. Népsűrűség .....	2
4. Öregségi index.....	2
II. Munkaerőpiac, bér .....	3
5. Alkalmazásban álló.....	3
6. Álláskereső .....	3
7. Aktivitási arány.....	3
8. Bejelentett külföldi munkavállalók létszáma .....	3
9. Bejelentett új álláshelyek száma .....	4
10. Érintett létszám (bruttó) .....	4
11. Foglalkoztatott .....	4
12. Foglalkoztatási ráta .....	4
13. Gazdaságilag aktívak .....	4
14. Kereset (Az NFSZ Egyéni bérek és keresetek adatfelvétele keretében alkalmazott módszertan).....	5
15. Keresett szakmák .....	5
16. Munkanélküli.....	5
17. Munkanélküliségi ráta.....	6
18. Pályakezdő álláskereső.....	6
19. Relatív mutató.....	6
20. Személyi alapbér .....	6
21. Tartósan álláskeresők száma.....	7
III. Gazdaság .....	8
22. Bruttó hazai termék (GDP) .....	8
23. Egy főre jutó GDP vásárlóerő egységben .....	8
24. Klaszteranalízis .....	8
25. Kis-és középvállalkozások.....	9
26. Működő vállalkozások .....	9
27. Személyi jövedelemadó .....	9
28. TEÁOR'08 – Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere.....	10

# Fogalomtár

## I. Néesség, demográfia

### 1. Állandó népesség

Az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek adatai, függetlenül attól, hogy van-e máshol bejelentett tartózkodási helyük (ideiglenes lakásuk). Ebbe a csoportba tartoznak azok a személyek is, akik valamely okból (munkavállalás, tanulás, diplomáciai, kereskedelmi, tudományos megbízás teljesítése stb.) az eszmei időpontban átmenetileg külföldön tartózkodnak, de bejelentett lakóhelyük (lakásuk) az adott területen volt.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>

### 2. Lakónépesség

Azok a személyek, akiknek egyetlen lakóhelyük az összeírás helye, illetve ha több lakóhellyel rendelkeznek, az összeírás helyét tekintik életvitelszerű lakóhelyüknek, éjszakai pihenésüket általában, a hét nagyobb részében ott töltik.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>

### 3. Népsűrűség

Az adott terület 1 km<sup>2</sup>-ére jutó lakosok száma.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf>

### 4. Öregségi index

Az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki.

Forrás: KSH

<https://www.ksh.hu/thm/meta.pdf>

## II. Munkaerőpiac, bér

### 5. Alkalmazásban álló

Az a munkavállaló, aki a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll (2003-ig főállásban), s munkaszerződése, megállapodása alapján munkadíj ellenében munkavégzésre kötelezett. Az alkalmazásban állók statisztikai állományi létszáma magában foglalja a munkáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyeket, a munkából meghatározott okok miatt (szülési szabadság, gyes, gyed, sorkatonai szolgálat, betegség vagy fizetés nélküli szabadság miatt egy hónapot – 1998-ig három hónapot – meghaladó távollét) távollévők és a munkaszerződés szerint 60 munkaóránál rövidebb munkaidőben foglalkoztatottak kivételével.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/agraar/html/fogalomtar.html>

### 6. Álláskereső

Az a személy,

- aki munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik,
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és öregségi nyugdíjra nem jogosult, valamint rehabilitációs járadékban nem részesül,
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő munkaviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és - egyéb kereső tevékenységet sem folytat,
- elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik,
- akit az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak\\_fogalom](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak_fogalom)

### 7. Aktivitási arány

A gazdaságilag aktívaknak a megfelelő korcsoportba tartozó népességhez viszonyított aránya.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmmod.pdf>

### 8. Bejelentett külföldi munkavállalók létszáma

A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező külföldi állampolgárságú személyek Magyarországon történő foglalkoztatásának megkezdésére, illetve befejezésére vonatkozóan közölt munkavállalók száma (az egyszerűsített foglalkozás keretében foglalkoztatottakat is beleértve bejelentési kötelezettség esetén).

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=stat\\_kulf\\_munkavall\\_mo-on](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=stat_kulf_munkavall_mo-on)

## **9. Bejelentett új álláshelyek száma**

Az NFSZ-hez bejelentett munkalehetőségek száma. 2009. január 1-jétől az álláshelyek nem a bejelentéskor, hanem a bejelentési ügymenet lezárásakor kerülnek számbavételre.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak\\_fogalom](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak_fogalom)

## **10. Érintett létszám (bruttó)**

Egy adott időszakban minden egyén annyi alkalommal kerül figyelembe vételre ahányszor egy adott programba belép.

Forrás: NFSZ

## **11. Foglalkoztatott**

Foglalkoztatottnak tekintendő az, aki a vonatkozási héten, (a hetet hétfőtől vasárnapig számítva) legalább 1 óra, jövedelmet biztosító munkát végzett, vagy munkájától csak átmenetileg, meghatározott okból (pl. szabadság, betegség stb.) volt távol.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmod.pdf>

## **12. Foglalkoztatási ráta**

A foglalkoztatottaknak a megfelelő korcsoportba tartozó népességhez viszonyított aránya.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmod.pdf>

## **13. Gazdaságilag aktívak**

A népesség azon része, amelyik munkavállalóként vagy munkakeresőként megjelenik a munkaerőpiacon, azaz a foglalkoztatottak és a munkanélküliek.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmod.pdf>

## **14. Kereset (Az NFSZ Egyéni bérek és keresetek adatfelvétele keretében alkalmazott módszertan)**

A megfigyelt hónapban számfejtett rendszeres keresetelemek bruttó összege, melyhez hozzáadásra kerül az előző évi nem havi rendszerességű prémiumok, jutalmak, 13. havi fizetés 1/12-ed része.

Forrás: NFSZ

További információ:

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz\\_stat\\_egyeni\\_berek\\_2013](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz_stat_egyeni_berek_2013)

## **15. Keresett szakmák**

A keresett szakmák megállapításánál a foglalkozásonként várható létszámbővülés és létszámcsökkenés egyenlegét vettük alapul, majd ez alapján csökkenő sorrendbe tettük a foglalkozásokat. Azon foglalkozásokat tekintettük a legkeresettebbnek, amelyeknél a létszámváltozás pozitív egyenlege a legnagyobb volt.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz\\_negyedeves\\_munkaerogazd\\_felmeres](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz_negyedeves_munkaerogazd_felmeres)

## **16. Munkanélküli**

Munkanélküliek azok a személyek, akik: a vonatkozási héten nem dolgoztak, és nincs is olyan munkájuk, amelytől átmenetileg távol voltak; aktívan kerestek munkát a kikérdezést megelőző négy hétben; munkába tudnának állni két héten belül, ha találnának megfelelő munkát (rendelkezésre állás).

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmod.pdf>

## **17. Munkanélküliségi ráta**

A munkanélkülieknek a megfelelő korcsoportba tartozó gazdaságilag aktív népességben belüli aránya.

Forrás: KSH

<http://www.ksh.hu/docs/hun/modsz/modsz21.html>

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/munkfelmmod.pdf>

## **18. Pályakezdő álláskereső**

Az álláskeresők közül azok a 25. életévüket – felsőfokú végzettséggel rendelkezők esetén 30. életévüket – be nem töltött fiatalok, akik tanulmányaik befejezését követően munkanélküli ellátásra nem szereztek jogosultságot.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak\\_fogalom](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak_fogalom)

## **19. Relatív mutató**

A nyilvántartott álláskeresők zárónapi létszáma az adott év január 1-jei gazdaságilag aktív népesség, illetve a munkavállalási korú népesség százalékában.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak\\_fogalom](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=sajtonak_fogalom)

## **20. Személyi alapbér**

- Vállalkozásoknál, a közigazgatásban a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozóknál és a nem profitorientált szervezeteknél: a munkavállalónak a munkaszerződésben meghatározott személyi alapbére hónapra meghatározva. Órabér esetén a havi alapbér megállapítása az évben átlagosnak tekinthető 173,8 havi fizetett óraszám figyelembe vételével történik.
- Közalkalmazottaknál: az illetmény (ami magába foglalja a szakmai szorzó miatti, valamint a további szakképesítésért járó illetményrészt, valamint a munkáltató döntése alapján biztosított illetményrészt és a pedagógusoknál a kötelező óraszám emelése miatt végrehajtott illetményemelést)
- Köztisztviselőknél: az alapilletmény, az illetménykiegészítés és a vezetői pótlék együttes összege.

Forrás: NFSZ

[http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz\\_stat\\_egyeni\\_berek\\_2013](http://www.afsz.hu/engine.aspx?page=afsz_stat_egyeni_berek_2013)

## **21. Tartósan álláskeresők száma**

**Tartósan álláskereső az a személy, akit az állami foglalkoztatási szerv legalább 12 hónapja megszakítás nélkül álláskeresőként nyilvántart.**

**Forrás: NFSZ**



### III. Gazdaság

#### 22. Bruttó hazai termék (GDP)

A bruttó hazai termék (GDP) a gazdasági tevékenység eredményeinek mérőszáma. A GDP az összes megtermelt áru és szolgáltatás értéke, csökkentve az előállításukhoz használt áruk és szolgáltatások értékével.

Forrás: KSH

<https://www.ksh.hu/thm/meta.pdf>

#### 23. Egy főre jutó GDP vásárlóerő egységben

A vásárlóerő-egységben (PPS) számított egy főre jutó GDP volumenindexét az Európai Unió (EU-27) átlagához viszonyítva adják meg, melyet 100-nak vesznek. Ha egy ország indexe 100-nál magasabb, akkor az adott országban az egy főre jutó GDP magasabb az EU-átlagnál, és fordítva. A számításhoz használt adatokat PPS-ben, azaz egy közös pénznemben fejezik ki, mely kiküszöböli az országok árszintjében lévő különbségeket, és ezáltal lehetővé teszi a statisztikailag értelmes GDP volumen-összehasonlításokat az országok között.

Forrás: KSH

[https://www.ksh.hu/docs/hun/eurostat\\_tablak/tabl/tec00114.html](https://www.ksh.hu/docs/hun/eurostat_tablak/tabl/tec00114.html)

#### 24. Klaszteranalízis

Az osztályozó eljárások családjának egyik ágába sorolható a klaszterelemzés, amely többféle módszer és konkrét eljárás összefoglaló neve. Alapgondolata, hogy előre nem ismert besorolás esetében is feltárható a halmazon belül egymáshoz leginkább hasonló „egyedek” csoportja. Egyed alatt érthetjük a megfigyelési egységet vagy a változót, mindkettőre végezhető osztályozás.

Forrás: Kovács Erzsébet(2014): Többváltozós adatelemzés, Budpaesti Corvinus Egyetem, Typotex Kiadó, 49.p

[http://etananyag.ttk.elte.hu/FileS/downloads/14\\_KOVACS\\_E\\_Tobbvalt\\_adatelemzes.pdf](http://etananyag.ttk.elte.hu/FileS/downloads/14_KOVACS_E_Tobbvalt_adatelemzes.pdf)

## **25. Kis-és közép vállalkozások**

A mikro-, kis- és közép vállalkozások meghatározása a 2004. évi XXXIV. törvény szerint a következő:

KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A KKV kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

A KKV kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

Forrás: 2004/XXXIV. törvény a kis-és közép vállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról  
[http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy\\_doc.cgi?docid=A0400034.TV](http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400034.TV)

## **26. Működő vállalkozások**

Egy adott évben működő vállalkozásnak tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele vagy foglalkoztatottja. A működő vállalkozások köre az adott évre vonatkozó tényleges statisztikai és adóadatok alapján, mindig utólag, ezen adatok beérkezése után kerül megállapításra.

Forrás: KSH

[http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p\\_lang=HU&p\\_menu\\_id=220&p\\_ot\\_id=200&p\\_obj\\_id=1691&p\\_session\\_id=92311156](http://www.ksh.hu/apps/meta.objektum?p_lang=HU&p_menu_id=220&p_ot_id=200&p_obj_id=1691&p_session_id=92311156)

## **27. Személyi jövedelemadó**

Magánszemélyek adóköteles jövedelme. Az adó alapja az adóköteles bevételből megállapított, 1995/CXVIII. törvény rendelkezései szerinti levonásokkal csökkentett jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege.

Forrás: 1995/CXVIII. törvény a személyi jövedelemadóról

[http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy\\_doc.cgi?docid=99500117.TV](http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500117.TV)

28.

## 29. TEÁOR'08 – Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere

A gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere az Európai Unió tevékenységi osztályozásának, a NACE Rev.2-nek magyar nyelvű változata. Az 1893/2006/EK rendelet alapján 2008. január 1-jétől a TEÁOR'08-at alkalmazza a Központi Statisztikai Hivatal a gazdasági egységek főtevékenységének meghatározására, a gazdasági és társadalmi mutatók számításánál, valamint a statisztikai adatok publikálásánál.

TEÁOR struktúra:

1. szint: 21 nemzetgazdasági ág, betűjel: A-tól U-ig
2. szint: 88 ágazat, két-számjegyű kód: 01-től 99-ig
3. szint: 272 alágazat, három-számjegyű kód: 01.1-től 99.0-ig
4. szint: 615 szakágazat, négy-számjegyű kód: 01.11-től 99.00-ig.

Részletes struktúra az alábbi honlapon megtekinthető:

[http://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/teor/teor\\_struktura\\_2013\\_11\\_04.pdf](http://www.ksh.hu/docs/osztalyozasok/teor/teor_struktura_2013_11_04.pdf)

Forrás: KSH

[http://www.ksh.hu/teor\\_menu](http://www.ksh.hu/teor_menu)

*Jelen kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.  
[www.husk-cbc.eu](http://www.husk-cbc.eu)*